

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Hirdetési díjak:

Összör hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22) Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A
„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

A budget-vita.

Buda-Pest, január 21.

(A.) A nagy küzdelem tegnap csakugyan meg-
indult; tegnap volt a költségvetési vita első napja,
mert a szombati események csak bevezetést szolgál-
tak s valamint a költségvetési bizottság előadja Széll
Kálmán úgy Kerkapoly miniszter is csak arra szo-
ritkozott, hogy a megindulandó tárgyalásokkal szem-
ben álláspontját körvonalozza. A szombati nap mind-
két szónoka találkozott abban, hogy új, eddig ismer-
etlen dolgokat nem mondott, hanem egyszerűen a
tényállás előadására, a pénzügyi helyzet legfontosabb
mozzanatainak hű rajzolására szorítkozott. Kerkapoly
és Széll Kálmán csak a későbbi vitához szükséges
anyagot szolgáltatottak, az utánok következő szónokok-
nak kezdkbe adták a fegyvereket, melyekkel egyéni
meggyőződésük szerint védhetik és megtámadhatják
a pénzügyi politikát és irányait. A szombati két
szónok nem kezdé meg a vitát, hanem csak az ala-
pot adta, melyen a vita megkezdhető s melyen teg-
nap csakugyan meg is kezdett. A mi a tegnapi
események általános benyomását illeti, erről csak
kedvezőt mondhatunk; a vita fölötté érdekes és ta-
nuságos volt s legfőlebb csak egyszer másszor zök-
kent ki az elfogulatlanúság kerékvágásából. Ha a kö-
vetkező napokról ugyanezt mondhatjuk, az idei bud-
get-vitával mindenképen meg lehetünk elégedve.

Négy szónok mondotta el tegnap nézeteit a
költségvetésről s az általános pénzügyi politikáról;
mindegyik más álláspontot foglalt el, mindegyik más
szempontból védte vagy támadta a budgetet. Leg-
először is Hely Ignác, a szélsőbaloldal egyik tagja
rukkolt ki a csatamezőre s beszélt jó sokáig úgy,
mint olyan ember szokott beszélni, a kinek az ille-
tő tárgyról absolute nincs fogalma. Tájékozatlanság,
a tárggyal való teljes ismeretlenség, üres szalna-
csplés, elkapottat phrasikok századikszor való föl-
melegítése, egy jó adag bornirtság és szenvedély,
mindezeket ha összekavarjuk s belé néhány számot
teszünk, megkapjuk Helyt ur tegnapi beszédét. Mint
hogy már az ellenzéknel vagyunk, Móritz Pál ur
tegnapi beszédét is jellemeznünk akarjuk. Móritz Pál
nem lépett Helyt ur nyomdokaiba, positiv ténen ma-
radt s nem hatás nélkül beszélt. De e mellett szó-
noklatát a dilettantismus félreismerhetlen bélége jel-
lenzi; sokra kiterjed, de semmiben sem bir alapos-
ságot kifejteni, okoskodásai a fölzinzen maradnak,
nem hatják át a tárgyat s felületes gondolkodás-
ról tanuskodnak. Beszédének critical része nem el-
fogulatlan, a hibákat kizárólag az ellenfél nyakába
tolja s nem bir azon erkölcsi magaslatra emelkedni,
hogy saját elvtársaira is kimondja a pater peccavi-t.
Pedig föltétlenül azt, hogy a pénzügyi politika terén
csakugyan nagy hibák történtek, az elfogulatlan bi-
ró kénytelen elismerni, hogy e hibák az egész or-
szággyűlést terhelik, hogy minden pártnak része van
azok elkövetésében. Ezt az önvallomást teni, a mint
később a Deák-párt részéről Zsedényi csakugyan meg-
tette, Móritz Pál urnak nem volt lelki ereje s az-
ért beszédének critical része nem tarthat számot az

elfogulatlanúság érdemére. Szónoklatának positiv ja-
vaslatokat tartalmazó fejezetében több gyakorlati
eszmét találunk, melyeket, noha belőlök is kéri a
dilettans felületesség, az adó kérdések elintézésénél
irányadó köreink megérdemelt t figyelembe fognak
részésíteni.

Pártunknak két kiváló tagja Gorove István és
Zsedényi Eduárd urak emeltek szót a tegnapi ülés-
ben. Gorove a ház legelegansabb szónokainak egyike,
nagy tudomány, rokonszenves férfiú, ki gondolatait
megnyerő formába tudja öltöztetni s még megnye-
rőbbben előadni; nem sokszor beszél, de ha a szó-
székbe lép, mindig fényes sikerrel hagyja el azt.
Igy történt tegnap is; beszéde általános és mély ha-
tást keltett mindenütt. Gorove főleg azok a pénz-
ügyi desperádók ellen fordult, kik financialis hely-
zetünket kétségbeesettnek hiszik és rajzolja; ezek
ellenében kimutatta, hogy kiadásaiuk emelkedését
adóképeségünk emelkedése fokról-fokra kíséri; hogy
az öt évi önálló pénzügyi gazdálkodás idején kiadá-
saink lépést tartottak a nemzeti vagyon értékének
emelkedésével s így habár mulhatatlanul szükséges is,
hogy a rend és takarékoság eszméit lehetőleg dia-
dalra juttassuk államháztartásunkban, ennek állapota
nem aggasztó, még kevésbé kétségbeesítő.

Más álláspontra helyezkedett Zsedényi Eduárd;
neki, mint mindig, ugy mostan is vannak e kérdés-
ben „specialis“ nézetei. Ő kérielhetlen kritikát gya-
korolt mindenfélét nem kimélt senkit s valóban sok
üdvös és okos eszmét is produkált. Csakhogy ő meg
azon hibában szenved, hogy túlságosan bizik saját
eszményeiben, melyek pedig gyakran épen meg nem
valósíthatók. Ő például hibául róttá fel a kormány-
nak és a törvényhozásnak, hogy a nagyfontosságú
kelet-ázsiai expedícióhoz a költségeket annak idején
megszavazta; még nagyobb pazarlásnak tartja, hogy
Magyarország a bécsi világkiállításban részt veend,
sőt régül azt ajálja, hogy hazánk a törvényileg át-
vállalt vaspálya-subventiók fizetését szakítsa félbe.
Ily tulzott eszméket Magyarország erkölcsi és anya-
gi virulása előfeltételeinek megrontása nélkül meg-
valósítani nem lehet s nem esoda, hogy kimondásu-
kat az egész ház ámulva hallgatta. — Mint ezek
mutatják a budget-vita első napja nemcsak tanusá-
gos, hanem fölötté változatos is volt. Vajha a többi
is ilyen lenne! —

Kolozsvár, 1873. január 23.

(B.) A Deákpárt e f. hó 19-én tartott
értekezletén eldölt sorsa a gr. Lónyay-féle ha-
tározati-javaslatnak, mert a többség azt elve-
tette s maga gr. Lónyay is megígérte, hogy
ha a párt nem kívánja, javaslatát nem fogja
a házban előadni.

Mi nem kutatjuk a gr. Lónyay-féle hatá-
rozat titkos rugóit, mert azokkal nem levén
kellően ismeretekes, könnyen a gyanúsítás töm-
kelegébe sodortathatnók magunkat, s ezt nem
szeretnők.

Azt azonban merjük állítani, hogy az időt
nem jól választotta gr. Lónyay, az eljárás mo-
dora nem volt correct s maga a határozati-ja-
vaslat merőben felesleges s mint ilyen, indo-
kolatlan.

Nézetünk szerint most, midőn a nem régi-
ben lezajlott miniszteri válság után a kedélyek
csak alig csilapultak le, egy ily tárgynak fel-
színre kerülése a lehető leginopportunosabb lett
volna, mert magában a pártban ez egyenetlen-
ség magvát hintette volna el s ez által bátor-
ságot öntött volna a baloldalba, míg ellenben
pártunk emberei közül némelyek tévutra ve-
zettettek, mások pedig elcsüggedhettek volna.

A modort sem helyeselhetjük, a melyet
gr. Lónyay és barátai követtek, mert nem vagyunk
képesek helyes modornak tartani, hogy egy mi-
niszterelnök, ki állásáról lemondott, de azon
pártnak tagja maradt, melynek bizalmából volt
miniszterelnök, lelépése után oly hamar s épen
azon budget ellen lépjen fel ily modorban, a
mely, ha nem is minden pontban beleegyezésé-
vel, de mindenesetre az ő vezetése mellett ké-
szült. Még kevésbé helyeselhetjük mi itt a vi-
déken a gr. Lónyai elvtársai eljárási modorát,
kik magokat deákpártiaknak vallják, de mind-
járt-mindjárt külön tanácskoznak; nem helye-
selhetjük eljárását, pedig főleg azért, mert
ez nagy részben elősegíti a vidéken a balol-
dalnak azon törekvését, hogy a Deákpártot,

mint egy magában is meghasonlott s czéljai-
val tisztában nem levő pártot, tüntesse fel.

De felesleges is volt gr. Lónyaynak ha-
tározati-javaslat, mert annak egyes tételei ugy
is megvitathatók a budget részletes tételeinek
tárgyalása alkalmával, a nélkül, hogy akár
pártszakadást idézzenek elő, akár egyes párt-
érdekből kénytelenek legyenek meggyőződésü-
ket áldozatul hozni; míg a benyújtott alakban
ugy tünt volna ez fel, mintha a jelenlegi De-
ákpárt minisztereivel együtt, gr. Lónyay egyet-
len intésére visszariadva, maga-magát szétmál-
lasztani kész volna.

Mi semmiféle cselszövényeknek sem va-
gyunk barátai s legkevésbé a politikaiaknak,
mert ugy tapasztaltuk, hogy ha azok a maga-
sabb politikai körökben felül kapnak, rendre-
rendre át megy az alsóbb rétegekbe, sőt még
a nemzetben is könnyen mélyebb gyökereket
vernek. Az ily nemzet aztán soha meg nem
nyugszik, hanem válságból válságba hanyatlik,
ide s tova hanyódva, alább és alább sülye-
dezve.

A különböző pártok tusája, az ugyanazon
pártbeliek egyéni talán eltérő nézetei mind
szükségesek az igazság felderítésére, de a csel-
szövények labyrinthusba magát az igazgató-
ságot játssza ki.

Ezért örültünk mi itt a vidéken, a gr.
Lónyay-féle javaslat ilyen kimenetelének s ma
már azon hitben vagyunk, miszerint pártunkban
a történetek semmi keserűséget nem hagytak
magok után s hogyennél fogva épen oly com-
pact az, mint volt, s kétszeres igyekezettel
fogja a józan demokratia alapján maradvá-
ból vezére alatt a reformok helyes egymás-
utánját megállapítani és keresztülvinni.

— Országgyűlés. Pest, január 21. Két kitű-

nő deákpárti beszéd: ez a mai ülés eredménye. A
szónokok: Pulszky Ferencz s Kautz Gyula voltak.

Mindkét beszéd nagy arányokban mozgott. Pulsz-
ky államférfiui felfogással, szellemesen szóló. — Rá-
utalt a nemzet nagy feladataira, s a jövődö teen-
dőire, részletezte, hogy mit ért a Deák-párt az adó-
fölemelés alatt, — s nagy hévvel sürgeté a részle-
tesen megállapított, hosszabb időközre zsinormérté-
kül szolgáló financialis programmot. Érvei hatalma-
sak voltak; esprite folytonosan élénk figyelembe
tartá a házat. Beszédét egy szellemes ötlettel feje-
zte be, a ház nevetett és eljenzett.

Kautz Gyula akadémiai formákba öltöztetett
beszédét mondott. Egyenkint felállítá a tételeket,
melyeket bizonyítani akart. Mindvégig érdekesen szóló
és tanulságosan. A számtalan statistikai adatot mind
emlékezetből mondta el, s a ház mindvégig a leg-
nagyobb érdekltséggel hallgatá. Beszéde második
része az ellenzék ellen intézett éles polemia volt;
a kilőtt nyilak találtak, a némán hallgató csatasor
összebomlott, s a harc terén halva maradt ellenzéki
argumentumok megszámlálhatlanok. Az ellenfélnek
alig maradt ideje az eltakarításra; — halom számra
hullottak. A beszéd harmadik része a pénzügyi pro-
gramm fejtegetéséből állott.

Az ellenzék részéről Csávolszky Lajos szóló
dühösen, de kevesek által hallgatva. Szólt még
Schwarcz Gyula, különösen közoktatásunk állapotát
fejtegetve.

Kerkapoly Károly

pénzügyminiszter beszéde a képviselő-
ház jan. 18-iki ülésén.

(Vége.)

Az esztendő rossz volt, a jövedelem bejött, te-
hát azt gondolom, hogy a pénzügyi kezelésnek itt
is azon megnyugtató érzete lehet, hogy a mit embe-
rileg tenni lehet, az megtörtént és az előirányzat
be van tartva.

Ezek előadása után át kellene térnem az 1873.
évi előirányzat elemzésére. De ez ugy lett elemzve
a pénzügyi bizottság t. előadója által, hogy valóban
nem tartanám megengedhetőnek, ezzel a t. ház be-
cses türelmét fárasztani. Nincs hozzá tenni valóm
s csak azt emelem ki hogy a pénzügyi bizottság a ren-
des kiadásokból 1.800,000 frtot törült, pedig bizony
nem mult a jóakaraton: Ennek 1/3-át törülhetni vél-
te az által, hogy a honvéd lovasság létszámának
célzába vett felemelését jobb időkre vélte elhalaszt-

hatónak. Marad tehát 1,200,000 frt. Ezen törlés
nagy része arra van utalva, hogy a tapasztalás
szerint az interkalárék czimén önként esz-
közlötnek megtakarítások ésúntalt ezen kívül a pénz-
ügyi bizottság az administratív terén létesíthetőnek
vélt megtakarításokra, és e czimen is nevezetes tör-
éseket tett. A mit az egyes tételeknél levonhatónak
talált, nem ép egy egész milliót, olyan előirányzat
mellett, mely csaknem 200.000,000 frtra megy, ugy
hiszem, a pénzügyi bizottság ezen csekély törlései
elégge bizonyítják, hogy a kormány csak azt írá-
nyozta elő, a minek hasznos és szükséges voltáról
meg volt győződve.

A részletek tárgyalása alkalmával lesz módom
és alkalmam ezen tételek igazolására adatokat fel-
hozni. Miután tehát oly közel jár egymáshoz a kor-
mány és a pénzügyi bizottság. javaslat, igen ter-
mészetes, hogy én sem tehetek egyebet, mint azt,
hogy az előterjesztést ajánlom a tisztelt ház jóaka-
ratába.

A mi illeti a rendkívüli költségvetést, ott a
törlések nagyobbak. De ezen törlések csak a kiadá-
sok elhalasztása.

Ezt megtevén, engedje meg a t. ház, hogy ma
gam részéről megjegyezzem azt, hogy a minden
adóreformnak, különösen az ily határozottan földmi-
ves országban alapját képező földadónak reformját
már ezelőtt egy évvel a földadó-cataster revisiójáról
szóló törvényjavaslatok benyújtása által kezdeményez-
ni kívántam. Miután azonban az akkor tárgyalható
nem volt, újra gondos tanulmányozás tárgyává tettem
azt és még ezen hó folyamában a t. ház elé fogom
terjeszteni. Kérem már most és fogom kérni akkor
is, a t. házat, legyen gonddal arra, hogy ezen tör-
vényjavaslat, mely bármit csináljunk is, alapköve
lesz a magyarországi adóreformnak, a törvényhozási
stadiumokon minél előbb keresztülmehessen. Nálam
nem mulik a jóakaraton, hogy, a mint az egyszer
absolválva lesz, a többi törvény javaslatok nyomom
kövessék egymást, helyreállítása végett azon harmo-
niának és rendszernek, melynek hiányát oly igen
hangsúlyozta a központi bizottság előadója is; ta-
lán akkor, midőn a földadó kataster revisiójáról szó-
ló törvényjavaslatot beterjesztem, vagy talán, midőn
az a ház elé kerül, szabadságot veszek magamnak,
nemcsak az arra vonatkozó, hanem legalább a többi
direct adóknak azzal összefüggő rendszerét te-
intve is, s magam nézeteit és intencióit a ház előtt kifej-
teni; a reform szükségéről meg vagyok győződve,
megvallom, tavaly azért terjesztettem be: ígérem,
hogy újra beterjesztem;

Eztán Ghyezy Kálmán vádait miután alaposan
megcáfoltá, így folytatja:

A mi a jövőt illeti (Halljuk), ha t. ház, a
rendkívüliek rovatában már elhatározott nagy épít-
kezések be lesznek fejezve, melyekre nézve tökélete-
sen egyetérték a pénzügyi bizottság t. előadójának
abbeli nézetével, hogy még vagy 30 millió többletet
fognak maguk után vonni, szemben azzal, a mi ed-
dig biztosítottot, tehát körülbelől épen annyit,
a mennyit az év végéig a vasuti subventiókra szük-
ségeltetik; ha mondom, ezt egyszer befejeztük, sen-
kisé gátolja az országot, hogy — nem mondom —
megállítsa a beruházásokat, mert ezt sohasem taná-
csolnám, de hogy igen is pihenőt tartson, hogy időt
adjon maga-magának arra, hogy elérje öma-
gát. Hogy elérí, erre néhány ténny akarok fölem-
liteni.

A pénzügyi bizottság t. előadója elősorolta,
hogy mennyi pénz folyt be kölcsönök után; nem
bánom, számitsuk nominális értékben; azt sem bá-
nom, ha egészen számítjuk az 54 millió kölcsönt
is, de hagyjuk el a nyereségykölcsönt, mint más-
hová tartozott, 54 millió, aztán 30 millió forint, az
84; ezentul a gömöri vasutra kerekaszámban 6 mil-
liót, ez 90 millió és azon földül még 85 millió
vasuti kölcsön, ez összesen 174 milliót tesz. Nomi-
nalter számítva a kölcsönöket.

Ennek ellenében mink van ma?

Megemlítem, hogy ettől 30 milliót fizettünk
subventióképen; ezért van közel 400 mértföldnyi sub-
ventionált vasut. Tehát marad még 145 millió. Hát
ezért mi van? Ezért van annyi vasútnak készen,
a minek költségvetés szerinti tiszta bevételei mutatnak
három milliónál valamivel többet, ez megfelel, — mi-
után nominálissal dolgozunk, 60—65 millió frtnyi
kölcsönnek, tehát hiányzik még 80—85 millió. Én
csak az erdészetet veszem fel és a gazdaszatót, a mely
körülbelől 4 millióval hoz többet, mint hozott előbb,

Gondolja-e a t. ház, hogy ha azokat a vasutakat nem építették volna, a garantáltak nem adták volna és befektetéseket nem tettünk volna, az erdők és birtokok a 4 milliónál többet jövedelmezének? ez a többlet — meg vagyok győződve — nem állott volna be; tehát már ez a 4 millió többlet meghozza a 80 milliónak kamatját, de ez kis mértékkel való mérés. — Én a legjobb meggyőződés szerint mondom, hogy ha bevégeztük a sok, már elkezdett építkezést, nagy ideje, hogy szünetet tartsunk, hogy az ország magát kipihenje. Az erőtesztés után szükség az az időt bevárni, míg a tető befektetések gyümölcsözni fognak.

De ismét legbensőbb meggyőződés az, hogy a megkezdettek complettirozása, kiegészítése, a mi még ma töredék, annak befejezése vitele annak idejében az országnak nem megromlására, de felvirágzására fog vezetni. (Élénk helyeslés jobbról.)

Nem akar ez lenni, t. ház, a takarékoság elleni érvelés, és kérem előre is, ne mőltóztassék azokat, miket most mondtam, ismét arra használni fel, hogy ez azért történt, hogy bátorítsak az eddigi uton haladásra. Férfiakkal beszélek és mint férfi, tehát azt gondolom, hogy nem értenek félre, a mikor komoly meggyőződésnek adok itt ünneplés kifejezést az iránt, hogy ha elvégeztük egyszer a megkezdett munkát, elkezdett az ideje egyelőre, hogy a gyümölcsnek megérését ezen téren némileg megvárjuk; — ha továbbá készen bevallom, hogy az e szerint emelkedett erővel bíró országtól többet megkívánni az idő ma már elérkezett, a mit én tagadok, hogy elérkezett volna oly sokkal előzőlt, mert viszont azon igazságot sem hagyom szem elől, a mely ellenünk sokszor hozott föl, hogy t. i. 1868. előtt az ez oldalon ülők is, nem egyszer jelentették ki, hogy az ország a ráért terheket nem bírja el, és ize most oda juttatjuk, hogy magunk emeljük a terheket. Különbség van a dologban; a mit meg nem bir a 7 éves gyermek, azt elbirja a 18 éves ifju; a mit meg nem bir az az ország, mely 94 millió nettó birt jövelemmel, azt megbirja az az ország, a mely most adóemelés nélkül 126 mil. jövedelmet ad.

Ha a t. ház tölem azt kéri, hogy ezen egészben helyes eljárás folyamában hibák, inconvenientiák, helytelenségek nem csúsztak-e be, nem mondhatom, hogy ez nem történt, — bizony csúsztak; minden ember, minden ország életében, cselekvésben sajnos, sokszor csúsznak hibák. Azt hiszem, ki azt akarja, hogy cselekedeteiben ne hibázzék soha, de soha, az aligha fog sokat cselekedni (Helyeslés a jobboldalon.) mert ez lehetetlen.

Azért, t. ház! ám vegyük tudomásul, hogy a pénzügyi helyzet valóban az erő teljes megtesztelését igényli, tegyük az államkincstár jövedelmeinek emelésére a tőlünk kitelhető, tartsunk annak idejében ha munkáikat bevégeztük, egy időre szünetet; próbáljuk meg az adminisztrációt is a már iskolázottabb hivatalosra való tekintettel olcsóbbá tenni, a minek a pénzügyi kezelés terén első és alapfeltétele a jó hatóság és községi közigazgatás, mert a nélkül nem lehet jelentékeny megtakarításokat eszközölni. Ez mind helyes; de gondolom, ez nem zárja ki azon megnyugvást hogy ha bár hibák, habár tulkapások egyszer-mászor itt-ott történtek is, egészben és nagyban a helyzet nem olyan, a mi akár csüggedésre indíthatna bennünket, akár pedig arra, hogy magunk iránt a megérdemelttől — mert hiszen lelkiismeretes ember, a legkisebb hibát is szemrehányja magának — mondom, a megérdemelttől nagyobb szemrehányást tegyünk, olyat, a mely az egész műveletet elkárhóztassa, és nem csupán az annak részleteiben elkövetett hibákat. Ezeket ajánlom a t. ház figyelmébe. (Élénk helyeslés jobboldal.)

A királyföldi románok ellenreprezentációja.

Nagyszeben, jan. 19.

(Folytatás.)

Ha a törvények valamelyike hiányos, mit magunk is elismerünk, ugy e hiányok megszüntetését a a törvényhozó testület bölcs belátására bizzuk.

Kénytelenek vagyunk a legkomolyabban tiltakozni azon fölvallkodott követelés ellen, hogy a királyföldi egyes székek és vidékek területi kikerekítése, kérdése, eldöntése az ugynevezett szász nemzeti egyetem illetékességi körében tartozzék.

A czélszerű területbeosztás tisztán a törvényhozás, de nem holmi szász conventiculum hatáskörébe tartozik.

Hiszzen a szász ajku lakosság legkiválóbb emberei még az 1863. évi nagyszebeni tartománygyűléssel szemben sem követettek ilyes jogot holmi szász conventiculum részére.

Mert midőn említett tartománygyűlés az Erdélyi politikai beosztásában szükséges változtatásokról szóló javaslatot a kebléből kiküldött nagy bizottsághoz véleményes jelentéssel végett utasítá és ezen bizottság a közigazgatás és igazságszolgáltatás könnyebbitése czéljából 12 köztörvényhatóságot és ezek között a nagyszebenit, mint „Sachsenland“ ot indítványozá, akkor az e bizottságban kisebbségben maradt szász-ajku tagok, még pedig: Be de us József báró, (akkor es. k. urbéri törvényszéki tanácsos, jelenleg a nagyszebeni városi képviselő-testület szónoka) Binder Mihály (akkor es. k. főtörvényszéki tanácsos és a Schmerling-féle birodalmi tanács tagja, jelenleg

kir, táblai rendes bíró Marosvásárhelyt), Buda-ker Gotlieb (akkor és jelenleg is szászlekenzei szász pap,) Filtsch József (es. k. hivatalnok,) Gull József (akkor a Schmerling-Reichsratban követ, jelenleg segesvári képviselő az országgyűlésen), Haupt Frigyes (akkor erdélyi főkörmányszéki tanácsos, jelenleg nyugalmazott m. kir. osztálytanácsos.) Schuller Mihály (akkor és jelenleg is segesvári szász pap) dr. Trauschenfels Jenő (akkor követ Schmerling birodalmi tanácsában, jelenleg a brasói városi képviselőtestület tollírója) s végre dr. Teutsch György Dániel, mint a szász ajku kisebbség előadója (akkor szentagotai szász pap és a Schmerling birodalmi tanácsában, jelenleg a szászajkuak superintendense) — mondjuk: akkor éppen ezen szász-ajku vezérferfiak voltak azok a kik az említett nagy bizottság javaslata ellen kisebbségi véleményét, 1864. év október hó 8-dikáról keltezett, terjesztették be, melyben ők a területbeosztási jogot még egy árva szóval sem követelték a szász egyetem részére, melyel továbbá az ellen sem tiltakoztak, hogy a nagy bizottság javaslata alapján nem csak Talmács és Szelistye főiskézkei sőt még Felső- és Alsó-Fejér, Küküllő, Torda, Doboka és Kolozsmegyék számos része a Királyföldhöz (akkor Sachsenland) lettek volna csatolandók, hanem igenis órást jelentettek be az ellen, hogy a nagy bizottság miért nem javasolta Nagy-Ida, Pászmos, Vajola, Szász-Péntek Fekete, Batos, Hudvág, Széplak, Oláh-Ujfalu, Dedrád községeket és Szász-Régen vársát is a Királyföldbe kebleztetni.

Akkor a szászok nevezett vezérferfiak legkevésbé sem írtóztak a Talmács és Szelistye főiskézkeiből mag a vármegyéből, még pedig a szász egyetem előzetes megkérdezése nélkül szakított sőt az említett érfaak által sürgetve sürgetet, területgyarapodástól.

E tagadhatatlan tényssel szemben közelebről éppen a nagyszebeni városi képviselőtestülettel élükön, még pedig ugyanazon Bedeus báró kezdeményezése folytán, ki a területgyarapodás dologában tehetetlen, 1864-évi október 8-dikáról kelt kisebbségi külvéleményt legelső helyen alálrtal továbbá azon igazság mellett, melyet éppen azon dr. Teutsch superintendens közlőnyében folytatnak, ki a megyei földön levő részek után áhító kisebbségi külvéleményt saját kezűleg szerkesztette és aláírta ugyintén a törvényhozás és kormányának a királyföldi lakosság egyenjogúsága valóítására irányzott intézkedései megtesztelése ellen ármánykodó szász lelkészek nyomása mellett pórázon vezetett szász kerületek nagy részével formaszert keresztes háborút kezdtettek Wenckheim Béla báró volt belügyminiszter ur törvényes szempontból azon intézkedése ellen, hogy az ügynek a törvényhozás által eszközöndő végleges rendezéseig Talmács és Szelistye főiskézkei községei politikai jogaikat Szebenszékekben gyakorolják.

Ámde a szászok szószólói a magyar parlament ezen igazságos tényért az erdélyrészi viszonyokat nem ismerő külföldi lapokban jogtiprásról, erőszakoskodásról és minden képzelhető szörnyűségről vádolván, és hazánk ellen gyűlöletet szítván, úgy tün-
tetik fel magukat, mintha ők lennének az üldözöttek és elnyomottak, holott éppen ők voltak mindenha mások elnyomásában a főmesterek.

Ritka vakmerőséggel merik Talmács és Szelistye főiskézkeinek a Királyföldhöz tartozását tagadni, holott maga a szász egyetem 1848-ban a magyar ministeriumhoz és a magyar hongyuláshoz intézett és mondott év július hó 3-áról 768 sz. a. kelt fölterjesztésében ama föltételek között, melyek teljesítéséhez Erdélynek Magyarországgal egyesülése elismerését követte, világosan kikötötte, hogy a Királyföld közigazgatási és igazságszolgáltatási kapcsán, ide érte Talmács és Szelistye főiskézkei és a városi uradalom községeit, mi változás se történjék; most pedig hallatlan merészséggel merik ezt tagadni, noha a szász atyafiak által 1869 ben a mélyen tisztelt képviselőház tagjai között kiosztott emlékirat féle „megvilágítás“ 30. 31. és 32. lapján utószólott László királynak a nevezett főiskézkekről 1453-ban kiadott a szászok által jog és birtok című idézett békebevezési levelében világosan áll:

„ad praenominatas Septem Sedes saxonicales perpetue et irrevocabiler aneximus et eisdem Septem Sedibus incorporavimus, imo annectimus et incorporamus, volentes et decernentes, ut praefata Castra, Turris Villae et possessiones omnibus libertatibus, juribus et privilegiis, quibus Civitates, Oppida et Villae dictarum Septem Sedium ab antiquo usque in praesentiam usi sunt et gavis, gaudent et fruantur.“

És dacára annak, hogy e két főiskéz községei 1453 óta, tehát 420 esztendőn át Nagy-Szebenből lettek közigazgatásilag és igazságszolgáltatás tekintetében kormányozva, éppen úgy, miként a törsvári községek Brassóból, ők mégis merészelik tagadni, hogy azok a Királyföldhöz tartoznak.

Említett békebevezési, de a szász atyafiak által „adományozásnak“ hamisított szándéalt okmány nyál szemben a politikai egyfőrtartozást kifogásolni merészelik azért, hogy az állam kincstár-ból jogtalanul kivett tömérdek kárpótlási összeget megtarthassák; de sőt azon vakmerő állításra is vetemednek, hogy ama községek, ámbátor törvény jog

és igazság szerint ugyanazon szabadalmak jogok és kiváltságok birtokában kellett, hogy legyenek, job-bágy községek voltak.

Föltéve azonban, de meg nem engedve, hogy ama községek valaha jobbágy-községek lettek legyen mely föltéves az előre bocsátottak alapján tökéletesen meg van czáfolva, Nagy-Szeben és Brassó városai, akár pedig a „szász nemzeti egyetem“ nevet viselő valamely conventiculum még ezen esetben sem tehetnének kifogást ama községeknek a Királyföldhöz jogszertu hozzá tartozásága ellen,

Mert valamiként a magyar köztörvényhatóságnak jogában nem áll a hajdan jobbágy községeket a politikai képviseltetési jognak az 1848 előtt kizárólag nemes emberekből állott törvényhatósági közgyűlésekben gyakorlásokból kizárni azonként a királyföldi törvényhatóságnak sem álhat jogában valamely községtől e jogot megtagadni, még akkor sem, ha ama község népe jobbágy volt volna, annál kevésbé pedig zárhat ki oly községeket, melyek ugyanazon jogokaték élvezte, melyeket a szász községek élveztek.

(vége. köv.)

1873.

A természettudományi társulat pályahirdetése.

I. Felhívás nyílt pályázatra.

A kir. m. Természettudományi Társulat a jelen 1873-dik évben kétezer forintnyi összegeket oly tudományos munkálatok előmozdítására kíván fordítani, melyek az ország állatvilágának kutatását vagy faunystikai és rendszertani szempontból való ismertetését, vagy pedig egyes állatok- és állatcsaládok boncz- és élettani viszonyainak a tudomány jelen állásának megfelelő vizsgálatát czélozzák.

Mindenkinek egyenlő alkalmat akarván nyújtani, hogy a fentebb említett szakmához tartozó munkával versenyre kelhessen, a Természettudományi Társulat választmánya ezennel nyílt pályázatot hirdet oly munkálatok vagy tervezetek díjazására, melyek Magyarország állatvilágának kutatására vagy megismertetésére vonatkoznak.

E szerint a beküldendő tervezetek vonatkozhatnak az ország valamely részében teendő új kutatásokra és utazásokra vagy a kiemelt czélt előmozdító szakmunkák írására.

A pályázók kötelesek magukat megnevezni és egyszersmind kijelenteni, hogy vajjon munkálatokkai az egész 2000 frt összegekre vagy annak mily nagy részére tartanak igényt.

A beérkezendő tervezetek megbírlására a választmány szakfőiskéből álló, héttagnu bizottságot küld ki, mely a tervezetek czélszerűsége felett ítélt, s a választmány beleegyezésével megbiz a pályázók közül egyet, vagy ha a körülmények engedik, többet terveik kivételével, kiknek egyszersmind a kívánt összeget díj gyanánt odaitéli.

A díj rendszerint a munkálat befejeztével, mégis, ha annak kivitele pénzkiadással járna, részben már a megbízatás alkalmával is kiadhatatik.

A tervezetek f. évi május hó 31-ig a természettudományi társulat titkári hivatalához (Pest, Aldunator 1. sz. küldendők.

A kir. magyar Természettudományi Társulat 1873. január 17-ikén tartott közgyűlésén, továbbá még a következő pályakérdéseket tűzte ki:

II. A z állattanból.

„Irássanak le a folyami rákuak (astacus fluviatilis Fabr.) boncz- és élettani viszonyai, önálló vizsgálatok alapján.“

Jutalom a Bugátféle alapítványból 300 frt. Beküldési határidő, 1874. október 31-ik.

III. A növénytanból, (ismételve.)

„Adassanak elő kultivált növényeink betegségi, különös tekintettel azokra, melyek elődinövények által idéztetnek elő.“

Jutalom a Bugátféle alapítványból 300 forint. Beküldési határidő, 1874. október 31-ike.

A pályázási szabályok a következők:

1. E kérdésekre csupán a természettudományi társulat tagjai pályázhatnak. — 2. A jutalmazott pályamű, ha kisebb a társulat közlönyében is megjelenhetik, s ezen esetben a pályadíjon kívül még a szokásos tiszteletdíjban is részesül; ha pedig nagyobb, akkor a pályázó tulajdona marad s mint a k. m. természettudományi társulat által kossorozott pályamunkát külön maga is kiadhatja. — 3. A pályamű idegen kézzel tisztán írva, lapszámozva, kötve legyen. — 4. A szerző nevét rejtő pecsétet le-
velen ugyanazon helymondatt álljon, mely a pályamű homlokán áll. — 5. Az így felszerelt pályamű a megszabott határidőig a társulat titkári hivatalába (Pest aldunator 1. sz.) küldendő.

Kelt a kir. m. természettudományi társulat 1873. január 15-én tartott közgyűléséből.

Szily Kálmán első titkár.

BELFÖLD.

Torda jan. 18-án 1873.

Tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapjának idei 13-ik számában „a népnevelés érdekében“ egy cikkekke jelent meg Tor-

dáról „Több városi polgár“ atáírással, melyben városunk cultur-viszonyaitálán egy kissé sötét, de a képhez mégis illő színekkel voltak ecsetelve.

Nincs szándékom a kép szinitéséhez fogni, mert bár nem olyan fekete az Erdőg mint a milyenek festik, de azért még sem fehér biz az. Nekem a cikkekcske csak azon részéhez volna egy pár szóm — a szerkesztő ur engedelmével — melyben a tordai kulturát dermedtségben tartó betegség ellen orvosság ajánlatik s csekély magam is fel vagyok szőlítva a gyógyszer beadásánál lehető közreműködésre.

„Hozassék be városunkba is a felnőttek oktatása? Ez az ige tetszik nekem s megvalloim lelkemből örvendek megpendítésének. Adja az ég, hogy ne csak elhangzó szó legyen a pusztában! Mert valóban nagyon is ideje már, hogy népnevelésünk e sokat ígérő tavaszán, oly helyekről is, melyek kedvezőtlen fekvésük miatt nem igen nyerhetnek nap-sugárt, legalább a benső meleg olvassza el a havat.

A népneveléstől függ jövőnk. Ezt ma minden becsületes ember érzi és érti. Éppen azért kötelességének kell hogy esmerje minden ember, töle kitelhetőleg ennek terjesztését, előmozdítását és fölvirágoztatását szent elhatározással eszközölni. Én a mi engmet illet közzörömest elvállalok e munkából annyit a mennyit időm és tehetségem megenged.

Azonban mélyen tisztelt „Több városi polgár“ — társak az úgy sokkal fontosabb és szentebb, mintsem hogy egy pár szóval leróhassuk iránta való tartozásunkat. A szót: követte tett; a jó tanácsot: példaadás. Az ige t meg kell testesíteni, „ebben áll a nagy titok“, melynek megfejtését csak úgy szívében hordozó városi tanács, az úgy iránt érdekekkel viseltetőtanfelügyelőség, e városnak köztisztvisletben és szeretetben álló lelkeszei és tanítói, a korszavát érző és értő polgárok mind mind megteszik kötelességeiket — szóval unitis viribus!

Pálffy Károly.

Külföldi szemle.

Andrássy Gyula gróf, mint lapunkban jelezve volt már, a Beust-Grammont ügyben egy sürgőnyt intézett Apponyi gróf, parisi osztrák-magyar nagykövethoz. E sürgöny következő:

„Gróf ur! Megkaptam a jelentést, melyben az velem azon levelet közli, melyet Grammont hg. Thiers urnak az enquete-bizottság előtt tett nyilatkozatára viszonzásul közzé tett. Én távol vagyok attól, hogy barátja legyen az oly közleményeknek, melyek a lapok commentárai alá oly beszélgetéseket bocsátanak, melyek az illető kabinetek magán körén kívül való nyilvánosságra hozatalra nem voltak szánva. Az ily fajta indiscretióknak mindenek felett az a következménye van, hogy a kormányok kölcsönös bizalmát megkárosítja és az eszmecserében, mely hogy eredményre vezessen, mindenek fölött nyíltságot követel, bizonyos kényszer hoz létre. Én ezért tartozkodtam volna tudomást venni Grammont hg. állításáról, ha nem tűnt volna fel nekem, hogy levelének nyelvezete egészen ellenkezik az általam Thiers urral szemben használt szavakkal, és ha ennek következtében nem háromlott volna rám azon váratlan kényszerűség, hogy Thies ur nyilatkozatáért kezességet vállaljak, a mennyibe azt reám vonatkoztatja.

Tartozkodás nélkül ki kell jelentenem, hogy Thiers ur híven reproducálta annak tartalmát, a mit neki bécsi látogatása alkalmával mondani szerencsém volt és a melyen nincs okom semmit sem változtatni. Sőt ellenkezőleg, okom volt hinni, hogy senki sincs annyira abban a helyzetben, mint éppen Grammont hg maga, hogy a köztársaság elnökének nyilatkozatát, a mennyiben engem illet, helyben hagyja. Én sem Grammont lggel, sem mással soha sem közöltem olyasmit, a mit ő állítása szerint, jogosítva lett volna kormányának megmondani. Ellenkezőleg, kötelességemnek tartottam, habár nem voltam külügyminiszter, alkalmat keresni oly illusiok szétosztására, melyeknek észlesztésére, táplálására nem gzdnothatunk a nélkül, hogy későbbi idők megérdemelt szemrehányásának tegyük ki magunkat. Valóban ha Franciaország ezalótti bécsi képviselője szives volna visszagondolni azon értekezésre, melyet vele tartottam, midőn a Hohenzollern hg megválasztása forgott kérdésben és melyben a Poroszországgal való háboru esetére Ausztria-Magyarország részéről leendő cooperatio lehetőségét tárgyaltuk, lehetetlen hogy meg ne engedje azt, miszerint az, a mit én később Thiers urnak mondtam, egészen összhangzásban van azzal a mit magam mondek. Nem tartom szükségesnek azon beszélgetés részleteibe bocsátkozni, melyre hivatkozom, habár élénken emlékszem vissza minden szóra, mely köztünk váltatott. Csak annyit állítok, hogy Grammont hg köszönetet mondott nekem nyilatkozataim őszinteségéért, mivel mint monda, jobbnak tartja nem ringatni kormányát oly reményekben, melyeket a jövő megfiusíthat. Hozzá kell még tennem, hogy Grammont ur azóta gondosan került, hogy velem a politikáról beszéljen, miről én ugyan nem panaszkodhatom, mivel én akkor még nem voltam külügyminiszter,

A mi Beust gróftól illeti, ki a kabinet élén állt, azon időben melyre Grammont ur mindkét le-

Hallatlan olcsó árak.

(36)

(1-*)

Fársangi cikkek!

A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók,
világszerte divatos

acél- és talmi arany-ékszerek,

a melyek csillamlásukban a legvalódibb ékszerrel vetekednek;

mindenféle álarok,

Füzértáncz (Cotillion) jelvények,

legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fogporok és pépek

a nagy árutárlatban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

Csapó Sándor.

Diszes kártyák.

Valódi cikkek.

Karvázy Gyula fűszer és csemege

üzletében:

CUBA-RUM

JAMAICAI-RUM

Thea finom

Thea legfinomabb

Arrac

Cognac

Szilvrium

Gyomor-liqueur

Francia mustár

Magyar mustár

Szardina

Viza-ikra hamburgi

Asztrachan-ikra

Török puliszka valódi

Souhardt-féle csokoládé

Pozsonyi zwieback

Thea-kenyér

Görzi gyümölcs

KUPA

1 kupa

1 font

1 doboz

1 üveg

1 üveg

1 üveg

1 üveg

1 üveg

1 üveg

1 doboz

1 font

1 font

1 font

1 font

1 font

1 font

1 font

frt

kr.

1 40

2 40

3 60

1 20

1 —

2 60

1 20

— 70

— 40

— 35

— 45

2 40

4 —

1 60

1 —

— 90

1 40

1 20

Ementhali, Gioi, Romadour, Parmasan,
Eidami sajtok. (352) (57-*)

Bel- és külföldi befőttek, szintugy finom liquerek és borok.

KÖZHASZNÚ

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.
Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Irodai fali naptár 1873. évre.

Rom. katolikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg-
illeték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényszékei táblázatos
kimutatásával.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.

Helység névtár.

A királyhágón inneni rész

(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A közigazgatási és legújabb törvényszéki felosztás szerint, a posta-
kerületek, adóhivatalok és az orsz. vásárok kimutatásával.

Hivatalos adatok után összeállította B. L.

Ára 1 frt. 50 kr.

Ezen 10 nagy ivre terjedő munkával, a melyben az eddigi hasonló munkákban előforduló hiá-
nyok gondosan pótolva vannak, nem csak hivatalnokoknak, hanem általában minden ügyes-
bajos embernek egy nélkülözhetetlen kézikönyv van nyújtva, a melynek becsét főleg azon körülmény emeli,
hogy a helység-nevek az Erdélyben divó mindhárom nyelven előadva s a betűrendben akármely elne-
vezés alatt megtalálhatók. Általában oly mű ez, a mely az állami életben előfordulhat bármely körü-
lmény közt pontosan kijelöli a községek politikai, törvényszéki, adóhivatali, továbbá utolsó postai ho-
vatarozását, s a hol orsz. vásárok szoktak lenni, ezek napjait is kimutatja.

Legújabbban megjelentek

s Stein János erdélyi muzeum-egyleti könyvtárosnál
kaphatók:

A vallás és bölcsészet történelme Németországban.

1834. Heintől. Fordította Steinbach József.

Ára 1 frt 20 kr.

KRISZTINA.

Regény. Irta Nagyváthy Kálmán. 2 kötet. Ára 3 frt.

Önmaga ellen.

Regény. Két kötetben. Irta Prém József. Ára 2 frt.

Keletázsiai utazás.

Irta Bernáth Géza. Ára 1 frt 50 kr.

Nyálvünk hangolvasásáról.

Irta Vadnai Rudolf.

I. Az önhangzók olvasása. Ára 1 frt 50 kr.

ERDÉLYI NAGYOBB

Képes Naptár

1873-ik közönséges évre

a m. miniszterium, királyhágón inneni m. k. bányá- jószág- és pénzügyi
hatóságok, megyei közigazgatási hivatalok, az ujon szervezett törvényszékek,
a királyhágón innen lakó ügyvédek, orvosok teljes tisztai czim- és névtár-
val s kolozsvári kalauzzal ellátva.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM.

Ára 50 kr. o. é.

BÜKK-FÁ

Karvázy Gyulánál Kolozsvárt

Egy hosszú 20 forint o. é.

Nagyobb megrendelésnél olcsóbb.

Megtekinthető Karvázy József ur-

udvarán főtér.

(484)

(29-*)

(33)

(3-3)

K-monostorutcában 81 sz. alatt.

M. J. P. Kolozsvárt,

Ajánlja a n. érd. közönségnek

bábi Camellias francia bok-

rétákat és cotill-nokat

u. m. legfinomabb eleven virágait,

jacintus sat. jutányos áron.

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt

(alapítva 1865-ben.)

Biztosítási alap, az 1871-iki zárlat szerint, törzs és tartalék tőkében

s évi bevételekben

öt millió.

Biztosításokat fogad el:

Tűz-, jég-, szállítási károk ellen, úgy az ember életére.

Az épület-biztosítási osztálynál, kiváló figyelembe ajánlatnak a

VICTORIA által életbe léptetett:

társas-, árva-vagyon és egyházi biztosítás,

mire nézt külön, rendkívül kedvezményes, díjazások vannak meg-

állapítva. Házi berendezések, mint: butor, ágy, ruhanemű stb. külö-

nos kedvezményben részesülnek a biztosításnál. Ezekben kívül is biz-

tosítás nyújtatik, mindennemű lak- és gazdasági épületekre, gyárookra,

malomokra, vasúti építményekre, kereskedelmi raktárakra, boltban lévő

czikkre, nyers és feldolgozott anyagokra, szabadban és fedél alatt

lévő gabona és széna rakományokra, tűz, villámcsapás, rombolás,

robbanás és kiharcolkodás veszélye ellen.

Egyszermind, felhívatik a t. közönség életbiztosítási aján-

latait is a „Victoria”-nál tenni meg, mely minden irányu módozataiban,

a legnagyobb előnyöket nyújtja.

Életbiztosítási példa:

Halál esetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja:

20 — 30 — 40 — 50 éves =

34 ft 60 kr., 45 ft 40 kr., 63 ft 40 kr., 95 ft 20 kr.

Ezen kívül is minden módozatok mint: halálesetben fizetendő

tőké, a biztosításnak még életében fizetendő tőké, gyermekek szá-

mára, nevelési, kiházasítási, vagy férjhez meneteli tőké, nyugdíj vagy

életjáradékai összegek, temetkezési költségek biztosítása, úgy a tul-

elési esopoortokba beállítás is elfogadtatik, mindnyája kedvez-

ményes díj s a nyerevényben 50% részesülés mellett.

Előforduló károk azonnal becsülnének és rendeztetnek. Bővebb

felvilágosítással, átvételi könyvekkel, a díjak iránti tájékozással szol-

gálnak, a házassági felügyelők s vidéki ügynököknek.

A „VICTORIA” biztosító társaság vezérigénksége Kolozsvárt.

Wagner. Szász.

Szász Domokos

kolozsvári ref. lelkész következő művei kaphatók

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt:

Czelder Márton működése Romániában

1870. Ára 50 kr.

Egy falat kenyér története,

levelek az ember életéről, az ifúság számára. 1870.

Ára 1 frt.

Az észak-amerikai egyesült államok története.

(III-dik rész. II. kötet.) Laboulay után. 1871.

Ára az egész műnek 6 frt.

A vallásos eszmék története.

1871. I-ső kötet. Ára 80.

A confessiók kérdése, ftekinntettel az ugy nevezett

apostoli hitformára.

Felolvasott a magyarországi prof. egyet 2-dik közgyűlésén.

Ára 25 kr.

Sajtó alatt van:

A vallásos eszmék történetének II-dik kötete.